ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 27ης Μαρτίου 1996

σχετικά με την ενίσχυση που χορήγησε η Ιταλία στην επιχείρηση EKAX Altiforni e Ferriere di Servola, societá in amministrazione straordinaria με έδρα στην Trieste (Ιταλία)

(Το κείμενο στην ιταλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(96/515/EKAX)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα, και ιδίως το άρθρο 4 στοιχείο γ),

την απόφαση 3855/91/ΕΚΑΧ της Επιτροπής, της 27ης Νοεμβρίου 1991, που θεσπίζει κοινοτικούς κανόνες για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα [1],

αφού κάλεσε τα άλλα κράτη μέλη και τους τρίτους ενδιαφερομένους να της υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 παράγραφος 4 της προαναφερθείσας απόφασης και λαμβανομένων υπόψη των παρατηρήσεων αυτών,

Εκτιμώντας ότι:

I

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Κατόπιν καταγγελίας που υποβλήθηκε από ανταγωνίστρια επιχείρηση, η Επιτροπή, με επιστολή της 28ης Φεβρουαρίου 1994 και της 13ης Ιουλίου 1994, ζήτησε διευκρινίσεις από την ιταλική κυβέρνηση σχετικά με τις εικαζόμενες ενισχύσεις υπέρ της χαλυβουργικής επιχείρησης Altiforni e Ferriere di Servola (στο εξής «AFS»).

Με επιστολές του Υπουργείου Βιομηχανίας και Εμπορίου της 17ης Μαρτίου 1994 και της 4ης Αυγούστου 1994, η ιταλική κυβέρνηση, υποστηρίζοντας ότι δεν χορήγησε καμία κρατική ενίσχυση, αναγνώριζε ότι είχε χορηγήσει κρατική εγγύηση βάσει του άρθρου 2α του ιταλικού νόμου 95/1979 σχετικά με τη χορήγηση δανείων από ορισμένες τράπεζες υπέρ της AFS.

Βάσει των πληροφοριών που διέθετε, περιλαμβανομένων εκείνων που υποβλήθηκαν από την ιταλική κυβέρνηση, η Επιτροπή επιβεβαίωσε ότι:

i) η AFS σώρευσε χρέη πενταπλάσια του εταιρικού της κεφαλαίου. Οι χρηματοπιστωτικές συνθήκες της επιχείρησης ήταν κάκιστες, δεδομένου ότι το Δικαστήριο είχε αποφανθεί για την αδυναμία εξόφλησης χρεών της επιχείρησης κατά συνέπεια, η AFS τέθηκε υπό αναγκαστική διαχείριση (amministrazione straordinaria) δυνάμει του ιταλικού νόμου 95/1979·

ii) η κρατική επέμβαση, με τη μορφή εγγυήσεως δυνάμει του ιταλικού νόμου αριθ. 95/1979, επέτρεψε στην AFS να εξασφαλίσει πόρους για τη συνέχιση των δραστηριοτήτων της·

iii) το ποσό της πιστώσεως που χορηγήθηκε στην AFS και για το οποίο δόθηκε εγγύηση από το ιταλικό κράτος ανέρχεται σε 26,5 δισεκατομμύρια ιταλικές λίρες·

iv) η AFS δεν κατέβαλε στην ιταλική κυβέρνηση κανένα ποσό ή άλλη αντιστάθμιση για τη χορηγηθείσα εγγύηση.

Βάσει των προαναφερθέντων στοιχείων, η Επιτροπή ανακοίνωσε στις ιταλικές αρχές ότι είχε σοβαρές επιφυλάξεις σχετικά με το κατά πόσον, υπό ομαλές συνθήκες αγοράς, η AFS θα μπορούσε να επιτύχει τη χορήγηση δανείου και κατά πόσο μια ιδιωτική επιχείρηση θα της χορηγούσε οποιοδήποτε είδος εγγύησης, δεδομένης της αφερεγγυότητάς της. Η Επιτροπή υπογράμμισε το γεγονός ότι, σύμφωνα με την πρακτική που ακολουθεί και τη νομολογία του Δικαστηρίου, οποιαδήποτε κρατική εγγύηση χορηγείται σε προβληματική επιχείρηση η οποία δεν θα μπορούσε να χρηματοδοτηθεί από ιδιωτικούς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς ούτε να της δοθούν ευνοϊκότεροι όροι από εκείνους που συνήθως εφαρμόζονται στην χρηματοπιστωτική αγορά αποτελεί κρατική ενίσχυση, έστω και αν δεν έγινε χρήση της εγγύησης.

Εφόσον στο στάδιο αυτό δεν ήταν ακόμη δυνατό να καθοριστεί εάν η ενίσχυση ήταν συμβιβάσιμη προς την κοινή αγορά, στις 23 Νοεμβρίου 1994 η Επιτροπή αποφάσισε να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 6 παράγραφος 4 της απόφασης αριθ. 3855/91/ΕΚΑΧ. Με επιστολή της 12ης Δεκεμβρίου 1994, η Επιτροπή κοινοποίησε στην ιταλική κυβέρνηση την απόφασή της ζητώντας της να της διευκρινίσει τους λόγους για τους οποίους δεν τηρήθηκε η υποχρέωση της προηγούμενης κοινοποίησης.

Η επιστολή δημοσιεύτηκε στις 19 Σεπτεμβρίου 1995 στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* για να καλέσει τα άλλα κράτη μέλη και τους τρίτους ενδιαφερομένους να της υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με το θέμα [2].

[1] ΕΕ αριθ. L 362 της 21. 12. 1991, σ. 57.

[2] ΕΕ αριθ. C 242 της 19. 9. 1995, σ. 4.

II

ΟΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ

Στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας, η Επιτροπή δέχτηκε παρατηρήσεις εκ μέρους της γερμανικής και βρετανικής κυβερνήσεως, καθώς και εκ μέρους ενώσεων βρετανών παραγωγών στον τομέα της χαλυβουργίας (British Iron and Steel Producers Association — BISPA) και της γερμανικής ενώσεως παραγωγών χυτοσιδήρου (Roheisenverband). Μπορούμε να συνθέσουμε τις παρατηρήσεις αυτές ως εξής:

— η γερμανική και η βρετανική κυβέρνηση, καθώς και οι ενώσεις BISPA και Roheisenverband υποστήριξαν πλήρως την απόφαση της Επιτροπής να κινήσει τη διαδικασία,

— ειδικότερα, η βρετανική κυβέρνηση ανέφερε ότι οι κρατικές εγγυήσεις επί δανείων αποτελούν κρατικές ενισχύσεις εφόσον υποστηρίζουν, με τεχνητό τρόπο μια εταιρεία σε κατάσταση αφερεγγυότητας να συνεχίσει τις δραστηριότητές της, ακόμη και στην περίπτωση που δεν έγινε ακόμη χρήση των εγγυήσεων αυτών. Οι βρετανικές αρχές υποστήριξαν ότι το συνολικό ποσό της εγγύησης αποτελεί κρατική ενίσχυση και κάλεσαν την Επιτροπή να απαιτήσει την ανάκληση της εγγύησης και η εν λόγω εταιρεία να καταβάλει στην ιταλική κυβέρνηση το ποσό που θα της είχε ζητηθεί ως αντιπαροχή για ανάλογη εγγύηση την οποία θα είχε εκχωρίσει ένας ιδιωτικός χρηματοπιστωτικός οργανισμός,

— Η BISPA υπογράμμισε το γεγονός ότι, δεδομένης της απελπιστικής χρηματοπιστωτικής κατάστασης της επιχείρησης, που περιγράφηκε σαφώς στην ανακοίνωση της Επιτροπής, η εν λόγω επιχείρηση συνέχισε να ασκεί δραστηριότητες μόνο χάρη στις εγγυήσεις επί δανείων που εκχωρήθηκαν από το κράτος, εγγυήσεις που προκάλεσαν άμεσα ζημίες στους βρετανούς παραγωγούς· για τους παραγωγούς επιμήκων ελαφρών προϊόντων έγινε ακόμη πιο δυσχερές να ασκήσουν ανταγωνιστική δραστηριότητα στην ιταλική αγορά ίσοις όροις με την AFS όπου κατείχε σημαντική θέση,

— η γερμανική κυβέρνηση και η ένωση Roheisenverband ανέφεραν ότι η AFS μπόρεσε να συνεχίσει να ασκεί δραστηριότητες στην αγορά χάρη σε σημαντικές κρατικές ενισχύσεις που χορηγήθηκαν από την ιταλική κυβέρνηση πέραν της εν λόγω εγγυήσεως, στρέφοντας την προσοχή της Επιτροπής στην κρατική ενίσχυση ύψους 4,5 δισεκατομμυρίων ιταλικών λιρών που χορηγήθηκε στην εταιρεία στην περιοχή Friuli Venezia Giulia για λόγους προστασίας του περιβάλλοντος.

III

ΟΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Στις 29 Νοεμβρίου 1995 η Επιτροπή έστειλε στην ιταλική κυβέρνηση αντίγραφο των παρατηρήσεων που υποβλήθηκαν από τρίτους, ζητώντάς της να αποστείλει ενδεχόμενη απάντηση εντός 15 ημερών. Οι ιταλικές αρχές υπέβαλαν τις δικές τους παρατηρήσεις με επιστολές της 10ης Ιανουαρίου, 20ής Ιανουαρίου και 21ης Φεβρουαρίου 1996. Η ιταλική κυβέρνηση επανέλαβε τη θέση που είχε ήδη υποστηρίξει κατά την κίνηση της διαδικασίας βάσει του άρθρου 6 παράγραφος 4 της απόφασης αριθ. 3855/91/ΕΚΑΧ της Επιτροπής.

Οι ιταλικές αρχές αμφισβήτησαν τη νομική προσέγγιση της Επιτροπής, υποστηρίζοντας ότι αυτό το είδος των εγγυήσεων, που χορηγήθηκε βάσει του άρθρου 2α του ιταλικού νόμου αριθ. 95/1979 (βασικός στόχος του οποίου δεν ήταν η διαφύλαξη προβληματικών επιχειρήσεων αλλά η διαφύλαξη θέσεων εργασίας) δεν αποτελούσε κρατική ενίσχυση. Οι ιταλικές αρχές υποστήριξαν ότι, ακόμη και στην αντίθετη περίπτωση, η Επιτροπή, για να καθορίσει εάν η εν λόγω παρέμβαση αποτελούσε κρατική ενίσχυση θα έπρεπε να λάβει υπόψη κυρίως το γεγονός ότι δεν έγινε χρήση της εγγύησης. Η περίσταση αυτή, σύμφωνα με την ιταλική κυβέρνηση, ήταν επαρκής για να αποκλειστεί οριστικά το ότι η εν λόγω κρατική παρέμβαση αποτελούσε κρατική ενίσχυση.

Εξάλλου, η ιταλική κυβέρνηση υπογράμμισε τις ακόλουθες πλευρές:

— όσον αφορά την παράληψη σχετικά με την υποχρέωση προηγούμενης κοινοποίησης της κρατικής εγγύησης που εκχωρήθηκε στην AFS έναντι εκπτώσεων σε εμπορικούς λογαριασμούς συνολικού ύψους 26,5 δισεκατομμυρίων ιταλικών λιρών, οι ιταλικές αρχές ενημέρωσαν την Επιτροπή σχετικά με τη λειτουργία και την εφαρμογή του νόμου αριθ. 95/1979 από τα πρώτα έτη της εφαρμογής του (αρχές της δεκαετίας του '80), κοινοποιώντας τα στοιχεία σχετικά με την εγγύηση που χορηγήθηκε από το Υπουργείο Οικονομικών,

— η εγγύηση του Υπουργείου Οικονομικών, που αντιπροσώπευε παρέμβαση εφάπαξ, εν αναμονή της έγκρισης ενός οργανικού προγράμματος αναδιάρθρωσης της AFS, χορηγήθηκε στις 5 Μαΐου 1993 για εμπορικά τιμολόγια που εξοφλήθηκαν μέχρι τις 30 Ιουνίου 1993 περιλαμβανομένης. Η εγγύηση εξέπνευσε και δεν έγινε ποτέ χρήση της καθόλη τη διάρκεια ισχύος της,

— μετά τις 30 Ιουνίου 1993, η AFS πραγματοποίησε περαιτέρω πράξεις εκπτώσεων σε εμπορικές πιστώσεις μέσω του τραπεζικού συστήματος ή εταιρειών factoring, παρέχοντας τις απαραίτητες εγγυήσεις αποκλειστικά μέσω ιδιωτικών ασφαλιστικών οργανισμών: κατά συνέπεια, οι σοβαρές δυσχέρειες της επιχείρησης δεν την εμπόδισαν να χρηματοδοτηθεί χωρίς να ανατρέξει στην κάλυψη της κρατικής εγγύησης,

— εξάλλου, οι ιταλικές αρχές δήλωσαν ότι εξεταζόταν η πιθανότητα τροποποίησης της πειθαρχίας των κρατικών εγγυήσεων που προβλέπονται στον νόμο αριθ. 95/1979, με στόχο να εισαχθεί η υποχρέωση για τις επιχειρήσεις υπό καθεστώς έκτακτης διαχείρισης να αντιπαρέχουν στο κράτος ένα αντιστάθμισμα, που θα υπολογίζεται σύμφωνα με τους συνήθεις όρους της αγοράς. Ανάλογο μέτρο θα μπορούσε να εγκριθεί προς την AFS εφόσον η Επιτροπή το θεωρούσε απαραίτητο. Με επιστολή της 9ης Μαρτίου 1995 οι ιταλικές αρχές συμφώνησαν με τη θέση της Επιτροπής ότι η κρατική εγγύηση που εκχωρήθηκε δωρεάν αποτελεί κρατική ενίσχυση και κατά συνέπεια δήλωσαν ότι εξέταζαν τη δυνατότητα τροποποίησης του νόμου 95/1979.

IV

Η γερμανική κυβέρνηση και η ένωση Roheisenverband, αφού τόνισαν ότι η AFS μπόρεσε να συνεχίσει να ασκεί τις εμπορικές της δραστηριότητες χάρη στις σημαντικές κρατικές ενισχύσεις που χορηγήθηκαν από την ιταλική κυβέρνηση πέραν της περί ού ο λόγος εγγυήσεως, έστρεψαν την προσοχή της Επιτροπής στην κρατική ενίσχυση ύψους 4,5 δισεκατομμυρίων ιταλικών λιρών που χορηγήθηκε στην εταιρεία από την περιοχή Friuli Venezia Giulia για λόγους προστασίας του περιβάλλοντος. Στο πλαίσιο αυτό η Επιτροπή διευκρινίζει ότι το αντικείμενο της παρούσας ανακοίνωσης είναι αποκλειστικά η κρατική εγγύηση που χορηγήθηκε στην AFS. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή, εκτός και εάν αποφασίσει να επεκτείνει τη διαδικασία που κινήθηκε στις 23 Νοεμβρίου 1994 δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 6 παράγραφος 4, δεν έχει αρμοδιότητα να περιλάβει στην τελική της απόφαση τις λοιπές κρατικές ενισχύσεις που έχουν χορηγηθεί στην AFS. Κατόπιν αυτού, είναι απαραίτητο να υπογραμμιστεί ότι, σύμφωνα με τις πληροφορίες που διαθέτει η Επιτροπή, η προβλεπόμενη επιχορήγηση ύψους 4,5 δισεκατομμυρίων ιταλικών λιρών για λόγους προστασίας του περιβάλλοντος δεν έχει ακόμη χορηγηθεί. Οι λοιπές κρατικές ενισχύσεις που θα μπορούσαν να χορηγηθούν στην AFS θα εξεταστούν χωριστά από την παρούσα διαδικασία.

Όσον αφορά τους ισχυρισμούς των ιταλικών αρχών σύμφωνα με τους οποίους δεν τίθεται υποχρέωση προηγούμενης κοινοποίησης της εγγύησης, η Επιτροπή θεωρεί ότι πρέπει να υπενθυμίσει ότι το 1989 είχε στείλει στα λοιπά κράτη μέλη δύο επιστολές σχετικά με κρατικές εγγυήσεις [1]. Στις επιστολές αυτές η Επιτροπή υπογράμμισε ότι οι εγγυήσεις που παρασχέθηκαν άμεσα από το κράτος ή έμμεσα μέσω χρηματοπιστωτικών οργανισμών, θα πρέπει να κοινοποιούνται πριν να χορηγηθούν, εφόσον κατά κανόνα θεωρούνται ότι μπορούν να περιέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης.

Η AFS είναι επιχείρηση που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 80 της συνθήκης ΕΚΑΧ δεδομένου ότι παράγει προϊόντα που περιλαμβάνονται στο παράρτημα I της εν λόγω συνθήκης. Αυτό συνεπάγεται ότι η εν λόγω ενίσχυση, που χορηγήθηκε με τη μορφή κρατικής εγγύησης, θα έπρεπε να κοινοποιηθεί στην Επιτροπή και να εγκριθεί πριν να χορηγηθεί σύμφωνα με την απόφαση της Επιτροπής αριθ. 3855/91/ΕΚΑΧ. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η ιταλική κυβέρνηση, έστω και αν δεν αξιολογούσε την εν λόγω κρατική εγγύηση ως κρατική ενίσχυση, θα έπρεπε να την κοινοποιήσει σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 παράγραφος 2 της προαναφερθείσας απόφασης, που προβλέπει για τα κράτη μέλη την υποχρέωση να ενημερώνουν την Επιτροπή για οποιοδήποτε σχέδιο χρηματοπιστωτικής παρέμβασης υπέρ χαλυβουργικών επιχειρήσεων. Από τις πληροφορίες που κατέχει η Επιτροπή απορρέει σαφώς ότι η στάση της ιταλικής κυβέρνησης επέτρεψε στην AFS να λάβει σημαντική χρηματοδότηση.

Κατά συνέπεια, η Επιτροπή θεωρεί την κρατική εγγύηση που χορηγήθηκε στην AFS ως παράνομη ενίσχυση, εφόσον οι ιταλικές αρχές δεν εκπλήρωσαν την υποχρέωσή τους της προηγούμενης κοινοποίησης.

Εξάλλου, η Επιτροπή θεωρεί απολύτως αβάσιμο τον ισχυρισμό των ιταλικών αρχών, σύμφωνα με τον οποίο η εγγύηση δεν περιέχει στοιχείο ενίσχυσης εφόσον δεν έγινε χρήση της, επειδή η στρέβλωση του ανταγωνισμού ξεκινά από τη στιγμή που η εταιρεία είναι σε θέση να συνεχίσει τις δραστηριότητές της ως αποτέλεσμα της κρατικής παρέμβασης, ήτοι από τη στιγμή που η εταιρεία μπορεί να επιτύχει να της χορηγηθούν δάνεια βάσει της κρατικής εγγύησης.

Όσον αφορά τις λοιπές παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν εκ μέρους των ιταλικών αρχών, η Επιτροπή πρέπει να επαναλάβει βάσει των προηγούμενων αποφάσεων της Επιτροπής και της νομολογίας του Δικαστηρίου, ότι οι κρατικές εγγυήσεις παρουσιάζουν μια ιδιαίτερα δόλια μορφή κρατικής ενίσχυσης, εφόσον προκαλούν σοβαρές στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, ειδικότερα εάν παρέχονται σε προβληματικές ή με ελάχιστες προοπτικές επιχειρήσεις. Οι κρατικές εγγυήσεις, πράγματι, μπορούν να υποστηρίξουν με τεχνητό τρόπο τη δραστηριότητα μιας αφερέγγυας επιχείρησης, η οποία, μην μπορώντας να εξασφαλίσει χρηματοδότηση υπό ομαλές συνθήκες της αγοράς, θα ήταν υποχρεωμένη να αυξήσει το εταιρικό της κεφάλαιο ή να κλείσει τις εγκαταστάσεις της.

Οι ενισχύσεις που χορηγήθηκαν σε συγκεκριμένες επιχειρήσεις με τη μορφή κρατικών εγγυήσεων για δάνεια που χορηγήθηκαν από ιδιωτικούς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς έχουν πολλά κοινά χαρακτηριστικά με την περίπτωση κτήσης συμμετοχών του δημοσίου. Για τους λόγους αυτούς, η Επιτροπή, όπως και στην περίπτωση κτήσης συμμετοχών του δημοσίου, επαληθεύει την ενδεχόμενη παρουσία κρατικών ενισχύσεων σε μια κρατική εγγύηση, συγχέοντάς την με τους όρους που η αποδέκτρια της ενίσχυσης επιχείρηση θα είχε επιτύχει στην ιδιωτική αγορά και κυρίως αξιολογώντας εάν η επιχείρηση θα ήταν σε θέση να βρει έναν ιδιώτη εγγυητή.

Μπορεί να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι μια κρατική εγγύηση δεν περιέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης εφόσον:

— η αποδέκτρια επιχείρηση βρίσκεται σε υγιή χρηματοπιστωτική κατάσταση,

— η αποδέκτρια επιχείρηση απέδειξε ότι είναι σε θέση να επιτύχει δάνεια από τον ιδιωτικό τομέα χωρίς κρατική εγγύηση,

— η εγγύηση χορηγείται έναντι αντικαταβολής εκ μέρους της επιχείρησης του προβλεπόμενου ποσού με τον συνήθη εμπορικό τόκο, υπολογιζόμενου βάσει του κινδύνου που περιλαμβάνει μια ιδιωτική χρηματοδότηση για το ίδιο χρονικό διάστημα και υπό ανάλογους όρους.

Αντίθετα, μπορεί να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι μια κρατική εγγύηση συνιστά κρατική ενίσχυση στην περίπτωση που η αποδέκτρια επιχείρηση δεν θα μπορούσε να εξεύρει, χωρίς την εν λόγω εγγύηση, έναν χρηματοπιστωτικό οργανισμό που θα ήταν διατεθειμένος να της χορηγήσει δάνειο άνευ όρων ή, στην περίπτωση που θα ήταν δυνατό να βρεθεί ιδιώτης εγγυητής, δεν καταβλήθηκε καμία αντιπαροχή στο κράτος για την εγγύηση. Στην πρώτη περίπτωση, ειδικότερα εάν η επιχείρηση είναι προβληματική, της οποίας η χρηματοπιστωτική κατάσταση είναι γνωστή και οι προοπτικές επιστροφής εξαιρετικά αβέβαιες, το ύψος της ενίσχυσης θα μπορούσε να αντιστοιχεί στο ύψος της εγγύησης· στη δεύτερη περίπτωση η αξία της ενίσχυσης αντιστοιχεί μόνον στο μη καταβληθέν ποσό.

[1] Επιστολές της Επιτροπής προς τα κράτη μέλη SG(89) D/4328 της 5ης Απριλίου 1989 και SG(89) D/12772 της 12ης Οκτωβρίου 1989.

Κατά συνέπεια η Επιτροπή θεωρεί ότι μια κρατική εγγύηση μπορεί να μην θεωρηθεί κρατική ενίσχυση μόνον εφόσον η επιχείρηση θα μπορούσε να επιτύχει την ίδια εγγύηση από ιδιωτικό χρηματοπιστωτικό οργανισμό και μόνο εάν καταβάλει στο κράτος το ίδιο ποσό που θα κατέβαλε σε έναν ιδιώτη εγγυητή.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση πρέπει να υπενθυμίσουμε ότι η AFS απέκτησε την εγγύηση ex legge 95/1979, που εφαρμόζεται μόνον εφόσον ανεξάρτητο δικαστήριο αποφαίνεται ότι τηρούνται οι ακόλουθοι όροι:

α) η επιχείρηση απασχολεί άνω των τριακοσίων εργαζομένων·

β) τα χρέη ανέρχονται σε πενταπλάσιο ποσό του εταιρικού κεφαλαίου·

γ) η επιχείρηση βρίσκεται σε κατάσταση αφερεγγυότητας, ήτοι δεν είναι σε θέση να εξοφλήσει τα χρέη της υπό ομαλές συνθήκες.

Είναι γνωστό ότι η κατάσταση της AFS αντιστοιχεί στους τρεις προαναφερθέντες όρους, καθώς επίσης και ότι η AFS δεν κατέβαλε κανένα ποσό στο κράτος ως αντιστάθμισμα για την παρασχεθείσα εγγύηση. Οι ιταλικές αρχές δήλωσαν ότι είναι διατεθειμένες να ζητήσουν την καταβολή του προβλεπόμενου ποσού από την AFS και να τροποποιήσουν το νόμο 95/1979 κατά τρόπο ώστε οι επιχειρήσεις να καταβάλουν το προβλεπόμενο ποσό στο Υπουργείο Οικονομικών, που θα υπολογίζεται βάσει των συνήθων όρων της αγοράς σε συνάρτηση με το ποσό της εγγύησης. Πάντως, η Επιτροπή πρέπει να παρατηρήσει ότι μέχρι στιγμής δεν έχει γίνει καμία ενέργεια για την κάλυψη τουλάχιστον του ποσού, που θα έπρεπε να είχε καταβληθεί εκ μέρους της AFS ή για την τροποποίηση του νόμου.

Εξάλλου, εάν εξεταστεί η περίπτωση βάσει των πραγματικών και νομικών περιστατικών που αναφέρονται παραπάνω, φαίνεται λογικό να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι, δεδομένης της εξαιρετικά δυσχερούς χρηματοπιστωτικής κατάστασης της AFS και της νομικής της κατάστασης ως εταιρείας υπό αναγκαστική διαχείριση φαίνεται εξαιρετικά απίθανο ότι:

α) η επιχείρηση θα μπορούσε να επιτύχει χρηματοδότηση για να συνεχίσει τις δραστηριότητές της χωρίς την εν λόγω κρατική εγγύηση·

β) η επιχείρηση θα μπορούσε να επιτύχει την ίδια εγγύηση από ιδιώτη εγγυητή στην ελεύθερη αγορά, δεδομένου του κινδύνου που περιλάμβανε το εγχείρημα.

Οι ιταλικές αρχές φέρουν το βάρος της αποδείξεως έναντι του επιχειρήματος αυτού. Η Επιτροπή θεωρεί ότι το ιταλικό κράτος υπερέβη τους όρους αυτούς, υποβάλλοντας την έγγραφη απόδειξη της ικανότητας της επιχείρησης να επιτύχει ανάλογη εγγύηση από ιδιώτη εγγυητή υπό ομαλές συνθήκες αγοράς.

Βάσει των πληροφοριών που διαθέτει και ειδικότερα όσων προέκυψαν στο τέλος της έρευνάς της, η Επιτροπή ήταν πράγματι σε θέση να πιστοποιήσει ότι η AFS πραγματοποίησε περαιτέρω πράξεις εξόφλησης εμπορικών πιστώσεων μετά τη λήξη της εγγύησης του Υπουργείου Οικονομικών, στις 30 Ιουνίου 1993. Για τις πράξεις αυτές, η AFS χρησιμοποίησε την ιδιωτική εγγύηση που της χορήγησε η εταιρεία ασφαλίσεων SIAC (Società Italiana Assicurazione Crediti). Πρόκειται για επιχείρηση που περιλαμβάνει ορισμένους από τους βασικούς ασφαλιστικούς ομίλους του ιταλικού ιδιωτικού τομέα, μεταξύ των οποίων η Generali μέσω της Aurora Assicurazioni, La Fondiaria, Società Reale di Assicurazioni, Assitalia, Toro Assicurazioni, Allianz Pace, Compagnia di Assicurazione di Milano, il Duomo, καθώς και ο τραπεζικός οργανισμός Banca Popolare di Novara, ένα από τα μεγαλύτερα τραπεζικά ιδρύματα στην Ιταλία. Η εγγύηση, που η ισχύς της έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 1994, εκχωρήθηκε με αντιπαροχή ίση με το 3,6 % ετησίως του εγγυηθέντος ποσού· κατά συνέπεια συμφωνήθηκε ότι το ποσό αυτό, υπολογισμένο σε τετραμηνιαία φάση, δεν θα μπορούσε να είναι κατώτερο των 200 εκατομμυρίων ιταλικών λιρών, ανεξαρτήτως του ύψους των πιστώσεων που πράγματι εγγυήθηκαν κατά τη διάρκεια του τετραμήνου αναφοράς.

Λαμβανομένων υπόψη των προαναφερθέντων στοιχείων, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η κρατική εγγύηση που χορηγήθηκε χωρίς την αντικαταβολή του προβλεπόμενου ποσού αποτελούσε πράγματι κρατική ενίσχυση, δεδομένου ότι η AFS δεν μπορούσε να επιτύχει στην αγορά ανάλογη εγγύηση με τους ίδιους όρους. Από την άλλη πλευρά, η Επιτροπή παρατηρεί ότι η εγγύηση δεν συνιστά κρατική ενίσχυση εφόσον θα μπορούσε να είχε χορηγηθεί η ίδια εγγύηση και από ιδιωτικό χρηματοπιστωτικό οργανισμό υπό συνήθεις συνθήκες αγοράς.

Όσον αφορά το συμβιβάσιμο της εν λόγω ενίσχυσης προς την Κοινή Αγορά Άνθρακα και Χάλυβα, το άρθρο 4 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚΑΧ προβλέπει ότι δεν συμβιβάζονται με την Κοινή Αγορά Άνθρακα και Χάλυβα και κατά συνέπεια καταργούνται και απαγορεύονται εντός της Κοινότητας οι επιδοτήσεις ή ενισχύσεις που χορηγούνται από τα κράτη υπό οποιαδήποτε μορφή.

Κατά μερική παρέκκλιση του άρθρου 4 στοιχείο γ) η απόφαση της Επιτροπής αριθ. 3855/91/ΕΚΑΧ, που λήφθηκε με ομόφωνη σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 95 της συνθήκης ΕΚΑΧ, προβλέπει, στα άρθρα 2 έως 5, κανόνες που επιτρέπουν τη χορήγηση ενισχύσεων στον τομέα της χαλυβουργίας σε ορισμένες ρητά προβλεπόμενες περιπτώσεις, όπως οι ενισχύσεις υπέρ της έρευνας και ανάπτυξης, της προστασίας του περιβάλλοντος και του κλεισίματος εγκαταστάσεων.

Βάσει των πληροφοριών που διαθέτει η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, στο παρόν στάδιο της διαδικασίας, η κρατική εγγύηση που αποτελεί αντικείμενο της διαδικασίας δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των προαναφερθέντων κανόνων και ότι κατά συνέπεια δεν μπορούν να τύχουν εφαρμογής στην παρούσα περίπτωση. Εξάλλου, η ιταλική κυβέρνηση δεν επικαλέστηκε καμία από τις παρεκκλίσεις αυτές.

V

Η κρατική ενίσχυση που χορηγήθηκε από την ιταλική κυβέρνηση στην επιχείρηση ΕΚΑΧ AFS με τη μορφή κρατικής εγγύησης χωρίς την αντικαταβολή οποιουδήποτε ποσού είναι κατά συνέπεια παράνομη και ασυμβίβαστη προς την Κοινή Αγορά Άνθρακα και Χάλυβα. Η Επιτροπή, βάσει των πληροφοριών τις οποίες συνέλεξε και ειδικότερα εκείνων που αφορούν τους χρηματοπιστωτικούς όρους βάσει των οποίων η SIAC χορήγησε την ιδιωτική εγγύηση, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η εν λόγω κρατική ενίσχυση αντιστοιχεί στα ποσά που θα έπρεπε να είχαν καταβληθεί βάσει μιας ιδιωτικής εγγυητικής σύμβασης και,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η κρατική ενίσχυση που χορηγήθηκε από την Ιταλία στην AFS σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2α του ιταλικού νόμου αριθ. 95/1979, από τις 5 Μαΐου 1993 μέχρι τις 30 Ιουνίου 1993, με τη μορφή κρατικής εγγύησης για κάλυψη ποσού ύψους 26,5 δισεκατομμυρίων ιταλικών λιρών χωρίς την αντικαταβολή οποιουδήποτε ποσού, είναι παράνομη και ασυμβίβαστη προς την Κοινή Αγορά Άνθρακα και Χάλυβα, δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 4 της συνθήκης ΕΚΑΧ.

Άρθρο 2

Η ένταση της ενίσχυσης ισούται με το ποσό το οποίο όφειλε να καταβάλει η AFS υπό συνήθεις συνθήκες της αγοράς για ανάλογη εγγύηση με εκείνη την οποία χορήγησε το ιταλικό κράτος. Η Ιταλία οφείλει να ζητήσει την επιστροφή της εν λόγω ενίσχυσης από την αποδέκτρια επιχείρηση. Η ενίσχυση θα επιστραφεί σύμφωνα με τους δικονομικούς και ουσιαστικούς κανόνες της ιταλικής νομοθεσίας, προσαυξημένη με το επιτόκιο αναφοράς που χρησιμοποιούνται για την εκτίμηση των καθεστώτων περιφερειακών ενισχύσεων, και τα οποία θα υπολογιστούν από την ημερομηνία καταβολής της παράνομης ενίσχυσης μέχρι την ημερομηνία πραγματικής επιστροφής της.

Άρθρο 3

Η ιταλική κυβέρνηση ενημερώνει την Επιτροπή εντός δύο μηνών από την ημερομηνία κοινοποιήσεως της παρούσας απόφασης για τα μέτρα που έλαβε προς συμμόρφωσή της.

Άρθρο 4

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Ιταλική Δημοκρατία.

Βρυξέλλες, 27 Μαρτίου 1996.

Για την Επιτροπή

Karel VAN MIERT

Μέλος της Επιτροπής